శ్రీ

పరబ్రహ్మణేనమః.

ఋగ్వేదసంధ్యావందనము.

బ్రహ్మయజ్ఞసహితము.

ఇది,

శ్రీ బృందావనపట్టణనివాసులగు

చెల్లా నాగలింగశాస్త్రులవారి పుత్రుఁడగు

లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రిచే

స్వరసహితముగా వ్రాయఁబడి,

బ్ర॥ వెంకటి అమ్మన్న శాస్త్రిగారిచే పరిష్కరింపఁబడి,

స్వకీయ

శ్రీ ఆర్యానంద ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపఁబడియె.

మచిలీపట్టణము.

మొదటికూర్పు - 500 - ప్రతులు.

Rigistedre Copy, Right.

వెల 0—2—0

1917.

OFFICE OF THE REGISTRAR 3-JUL 1917 MADRAS

శ్రీరస్తు.

శ్రీహయగ్రీవాయనమః.

ఋగ్వేదసంధ్యావందనమ్.

శ్లో॥ అపవిత్రః పవిత్రోవా సర్వావస్థాంగతోపివా।
యస్స్మరేత్పుండరీకాక్షం సబాహ్యాభ్యంతరశ్శుచిః॥

ఇందులో (౧) అని వేసిన ప్రాతఃకాలమందనియు (౨) అని వేసిన మధ్యాహ్నమందనియు (3) అని వ్రాసిన సాయంకాలమందనియు దెలిసికొనవలయును.

హరిః ఓమ్॥ కేశవాయస్వాహా। నారాయణాయస్వాహా। మాధవాయస్వాహా। గోవిందాయనమః। విష్ణవేనమః। మధుసూదనాయనమః। త్రివిక్రమాయనమః। వామనాయనమః। శ్రీధరాయనమః। హృషీకేశాయనమః। పద్మనాభాయనమః। దామోదరాయనమః। సంకర్షణాయనమః। వాసుదేవాయనమః। ప్రద్యుమ్నాయనమః। అనిరుద్ధాయనమః। పురుషోత్తమాయనమః। అధోక్షజాయనమః। నారసింహాయనమః। అచ్యుతాయనమః। జనార్దనాయనమః। ఉపేంద్రాయనమః। హరయేనమః। శ్రీకృష్ణాయనమః। పృథివ్యాః మేరుపృష్ఠఋషిః। కూర్మోదేవతా సుతలంఛందః। ఆసనేవినియోగః। అనంతాసనాయనమః। ప్రణవస్య పరబ్రహ్మఋషిః। పరమాత్మాదేవతా। దైవీగాయత్రీఛందః। ప్రాణాయామేవినియోగః। ఓంభూః। ఓంభువః। ఓంస్వః। ఓంమహః। ఓంజనః। ఓంతపః। ఓంసత్యం। ఓంతత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమహి। ధియోయోనః ప్రచోదయాత్। ఓమాపోజ్యోతీరసోమృతం బ్రహ్మభూర్భువస్స్వరోం॥ మమోపాత్త దురితక్షయ

ద్వారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం। శుభేశోభనే ముహూర్తే శ్రీమహావిష్ణో
రాజ్ఞయా ప్రవర్తమానస్య । అద్యబ్రహ్మణః - ద్వితీయపరార్థే - శ్వే
తవరాహకల్పే - వైవస్వతమన్వంతరే - కలియుగే - ప్రథమపాదే-జం
బూద్వీపే - భరతవర్షే - భరతఖండే - మేరోర్దక్షిణదిగ్భాగే - శ్రీశైల
స్యేశాన్యప్రదేశే - కృష్ణాగోదావర్యోర్మధ్యదేశే - స్వగృహే - సమ
స్తదేవతా బ్రాహ్మణసన్నిధౌ - అస్మిన్వర్తమాన వ్యావహారిక చాం
ద్రమానేన - సంవత్సరే - అయనే - ఋతౌ - మాసే - పక్షే - తిథౌ-
వాసరే - శుభనక్షత్రే - శుభయోగే - శుభకరణ ఏవంగుణవిశేషణ
విశిష్టాయాం - శుభతిథౌ - శ్రీపరమేశ్వరముద్దిశ్య - శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్య
ర్థం - ప్రాతస్సంధ్యాముపాసిష్యే (౧) మాధ్యాహ్నిక సంధ్యాముపాసి
ష్యే (౨) సాయంసంధ్యాముపాసిష్యే (3) ఆపోహిష్ఠేతిత్రయాణాం
మంత్రాణాం । సింధుద్వీపఋషిః । ఆపోదేవతా। గాయత్రీఛందః। మా
ర్జనేవినియోగః ॥ ఓం ఆపోహిష్ఠామయోభువః। ఓం తానఊర్జేదధాతన,
ఓం మహేరణాయచక్షసే । ఓం యోవశ్శివతమోరసః । ఓం తస్యభాజ
యతేహనః। ఓం ఉశతీరివమాతరః। ఓంతస్మాఅరంగమామవః। ఓంయస్య
క్షయాయజిన్వథ। ఓంఆపోజనయథాచనః(హస్తేనజలంగృహీత్వా) సూర్య
శ్చేత్యస్యమంత్రస్య। నారాయణఋషిః। సూర్యమామన్యుమన్యుపతయో
రాత్రిర్దేవతా। ప్రకృతిశ్ఛందః। అంతశ్శుద్ధ్యర్థమపాంప్రాశనే వినియోగః॥
సూర్యశ్చమామన్యుశ్చ మన్యుపతయశ్చ మన్యుకృతేభ్యః । పాపేభ్యో
రక్షంతామ్ । యద్రాత్రియాపాపమకార్షమ్ । మనసావాచాహస్తా
భ్యామ్ । పద్భ్యాముదరేణశిశ్నా । రాత్రి (లేక - త్రి)) అని అనుదా
త్తముకూడా సాధువే) స్తదవలుంపతు । యత్కించదురితంమయి। ఇద
మహం మామమృతయోనౌ। సూర్యేజ్యోతిషిజుహోమిస్వాహా॥ ౧ ॥

ఇతి మంత్రేణ జలంపిబేత్ ॥ మధ్యాహ్నేతు, (౨) ఆపః పునంత్విత్యస్య మంత్రస్య । పూతఋషిః ఆపోదేవతా అష్టీఛందః । అంతశ్శుద్ధ్యర్థ మపాంప్రాశనే వినియోగః ॥ ఆపః పునంతుపృథివీం పృథివీపూతాపునాతుమామ్। పునంతుబ్రహ్మణస్పతిర్బ్రహ్మపూతాపునాతుమామ్। యదుచ్ఛిష్టమభోజ్యంయద్వాదుశ్చరితంమమ। సర్వంపునంతుమామాపోఽసతాంచప్రతిగ్రహగ్గ్ స్వాహా॥ (3) * అగ్నిశ్చేత్యస్య మంత్రస్య యాజ్ఞవల్క్యోపనిషదృషిః । అగ్నిమామన్యు మన్యుపతయోఽహర్దేవతా। ప్రకృతిశ్ఛందః । అంతశ్శుద్ధ్యర్థే మపాంప్రాశనేవినియోగః ॥ అగ్నిశ్చ మామన్యుశ్చ మన్యుపతయశ్చ మన్యుకృతేభ్యః । పాపేభ్యోరక్షంతాం యదహ్నాపాపమకార్షమ్ । మనసావాచాహస్తాభ్యామ్। పద్భ్యాముదరేణశిశ్నా అహ (లేక (హ్ర) అని అనుదాత్తముకూడా సాధువే) స్తదవలుంపతు । యత్కించదురితంమయి । ఇదమహంమా మమృతయోనౌ। సత్యేజ్యోతిషిజుహోమిస్వాహా ॥ ఓం కేశవాయస్వాహా... శ్రీకృష్ణాయనమః॥ ఆపోహిష్ఠేతి నవర్చస్యసూక్తస్య । సింధుద్వీపోఽంబరీషోవాఋషిః । ఆపంగాయత్రం ద్వ్యనుష్టుబంతం పంచమీవర్ధమానా సప్తమీప్రతిష్ఠా అంత్యేద్వేఽనుష్టుభౌ పునర్మార్జనే వినియోగః॥

ఆపోహిష్ఠామయోభువస్తానఊర్జేదధాతన । మహేరణాయచక్షసే। యోవశ్శివతమోరసస్తస్యభాజయతేహనః ॥ ఉశతీరివమాతరః। తస్మాఅరంగమామవో యస్యక్షయాయజిన్వథ । ఆపోజనయథాచనః ॥ శంనోదేవీరభిష్టయ ఆపోభవంతుపీతయే । శంయోరభిస్రవంతునః । ఈశానావార్యాణాంక్షయంతీశ్చర్షణీనామ్ । అపోయాచామిభేషజమ్।

---

(3) * సాయంకాలేతు.

అప్సుమేసోమో అబ్రవీదన్తర్విశ్వానిభేషజా । అగ్నించ విశ్వశంభువం। ఆపః పృణీత భేషజం వరూథంతన్వే 3 మమ। జ్యోక్చసూర్యందృశే। ఇదమాపః ప్రవహతయత్కించదురితంమయి । యద్వాహమభిదుద్రోహయద్వా శేపఉతానృతమ్। ఆపోఅద్యాన్వచారిషం రసేనసమగస్మహి। పయస్వానగ్న ఆగహితంమాసంసృజవర్చసా । సస్రుషీస్తదపసోదివానక్తంచ సస్రుషీః॥ వరేణ్యక్రతూరహమాదేవీరవసేహువే॥

ఋతంచసత్యంచేత్యస్య మంత్రస్య అఘమర్షణఋషిః । భావవృత్తోదేవతా । అనుష్టుప్ఛందః । పాపపురుషజలవిసర్జనేవినియోగః॥

ఋతంచ సత్యంచాభీద్ధాత్తపసోధ్యజాయత । తతోరాత్ర్యజాయత తతస్సముద్రో అర్ణవః । సముద్రాదర్ణవా దధిసంవత్సరో అజాయత। అహోరాత్రాణి విదధద్విశ్వస్య మిషతోవశీ । సూర్యాచంద్రమసౌధాతా యథా పూర్వమకల్పయత్ । దివంచపృథివీంచాంతరిక్షమథోస్వః॥ నిశ్వస్య జలంవామాణే నిక్షిపేత్॥

కేశవాయస్వాహా ...... శ్రీకృష్ణాయనమః ॥ తత్సవితురిత్యస్య మంత్రస్య । గాధిపుత్రోవిశ్వామిత్రఋషిః । సవితాదేవతా । గాయత్రీ ఛందః। ప్రాతరర్ఘ్యప్రదానేవినియోగః॥

ఓంభూర్భువస్సువః ఓంతత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమహి। ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥ ఓంభూర్భువస్సువః... ప్రచోదయాత్ ॥ ఓం భూర్భువస్సువః... ప్రచోదయాత్॥ అర్ఘ్యత్రయంవిసృజేత్॥ (కాలాతీతమైనయెడల నింకొకపర్యాయము మూడుకాలములయందు నెక్కువచెప్పవలయును.)— (౨) హంసశ్శుచిషదిత్యేకస్యా ఋచోగౌతమపుత్రో

వామదేవఋషిః। సూర్యో దేవతా జగతీఛందః। మాధ్యాహ్నికార్ఘ్య
ప్రదానే వినియోగః॥ హంసశ్శుచిషద్వసురంతరిక్షసద్ధోతా వేదిషదతిథి
ర్దురోణసత్। నృషద్వరసదృతసద్వ్యోమసదబ్జా గోజా ఋతజా అద్రి
జా ఋతం॥ ఇత్యర్ఘ్యత్రయం విసృజేత్॥

ఆకృష్ణేనేత్యస్య మంత్రస్య హిరణ్యస్తూపఋషిః। సవితా దేవతా
త్రిష్టుప్ఛందః। మధ్యాహ్నికార్ఘ్యప్రదానే వినియోగః॥ ఆకృష్ణేన
రజసా వర్తమానో నివేశయన్నమృతం మర్త్యంచ। హిరణ్యయేన సవి
తా రథేనా దేవో యాతి భువనా విపశ్యన్॥ తత్సవితురిత్యస్య మంత్రస్య
...గాయత్రీ ఛందః। మాధ్యాహ్నికార్ఘ్యప్రదానే వినియోగః॥ ఓం
భూర్భువస్సువః ...ప్రచోదయాత్॥ (3) తత్సవితురిత్యస్య మంత్రస్య
...గాయత్రీ ఛందః। సాయమర్ఘ్యప్రదానే వినియోగః॥ ఓంభూర్భువ
స్సువః...ప్రచోదయాత్॥ పఠంత్రిః॥ (3) కాలాతీత ప్రాయశ్చిత్తార్ఘ్య
ప్రదానమంత్రమ్॥ యదద్యకచ్చేత్యస్య మంత్రస్య। సుకక్షఋషిః ఇంద్రో
దేవతా గాయత్రీఛందః॥ కాలాతీతప్రాతస్సంధ్యావందన (మధ్యాహ్ని
కసంధ్యావందన)(సాయంసంధ్యావందన) కృతదోషపరిహారార్థం ప్రాయ
శ్చిత్తార్ఘ్యప్రదానే వినియోగః॥ యదద్యకచ్చవృత్రహన్నుదగా అభి
సూర్య। సర్వంతదింద్ర తేవశే॥ ద్వి॥ సోహమర్కస్స్వయం జ్యోతిరా
త్మజ్యోతిరహం శివః। ఆత్మజ్యోతిరహం శుక్లస్సర్వజ్యోతీ రసోస్మ్య
హమ్॥ ఆగచ్ఛ వరదే దేవి గాయత్రి బ్రహ్మరూపిణి। జపానుష్ఠానసిద్ధ్యర్థం
ప్రవిశ్య హృదయం మమ॥ ఉత్తిష్ఠ దేవి గంతవ్యం పునరాగమనాయచ।
అర్ఘ్యేషు దేవి గంతవ్యా ప్రవిశ్య హృదయం మమ॥

ఉదకధారయా సహ ప్రదక్షిణం కుర్యాత్॥

అసావాదిత్యో బ్రహ్మ॥ కేశవాయ స్వాహా.......శ్రీకృష్ణాయ
నమః॥ — ఓమిత్యేకాక్షరం బ్రహ్మ। అగ్నిర్దేవతా బ్రహ్మ ఇత్యార్షం।

గాయత్రం ఛందం పరమాత్మంసరూపం। సాయుజ్యంవినియోగం॥ ఆయాతువరదాదేవీ అక్షరం బ్రహ్మసమ్మితం। గాయత్రీంఛందసాం మాతేదం బ్రహ్మజుషస్వమే। యదహ్నాత్కురుతే పాపంతదహ్నాత్ప్రతిముచ్యతే॥ యద్రాత్రియాత్కురుతే పాపంతద్రాత్రియాత్ప్రతిముచ్యతే। సర్వవర్ణేమహాదేవి సంధ్యావిద్యేసరస్వతి। ఓజోసిసహోసి బలమసిభ్రాజోసిదేవానాం ధామనామాసి విశ్వమసివిశ్వాయుస్సర్వమసి సర్వాయురభిభూరోం గాయత్రీ మావాహయామి సావిత్రీమావాహయామి సరస్వతీ మావాహయామి ఛందర్షీనావాహయామి శ్రియమావాహయామి గాయత్ర్యా గాయత్రీ ఛందోవిశ్వామిత్ర ఋషిస్సవితాదేవతాగ్నిర్ముఖం బ్రహ్మశిరో విష్ణుర్హృదయం రుద్రశ్శిఖాపృథివీయోనిః ప్రాణాపానవ్యానోదాన సమానాసప్రాణా శ్వేతవర్ణాసాంఖ్యాయనసగోత్రా గాయత్రీ చతుర్వింశత్యక్షరా త్రిపదాషట్కుక్షిః పంచశీర్షోపనయనే వినియోగ ఓంభూః ఓంభువః ఓంస్వః ఓంమహః ఓంజనః ఓంతపః ఓం సత్యం ఓంతత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమహి। ధియోయోనః ప్రచోదయాత్॥ ఓమాపోజ్యోతీరసోమృతం బ్రహ్మభూర్భువస్సువరోం॥ మమోపాత్తదురితక్షయద్వారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం ప్రాతస్సం (౧) మాధ్యాహ్నికసం (౨) సాయంసం (3) ధ్యాంగయథాశక్తి గాయత్రీ మంత్రజపంకరిష్యే॥ * తత్సవితుఃబ్రహ్మాత్మనే అంగుష్ఠాభ్యాంనమః। వరేణ్యం విష్ణ్వాత్మనే తర్జనీభ్యాంనమః। భర్గోదేవస్య రుద్రాత్మనే మధ్యమాభ్యాంనమః। ధీమహిసత్యాత్మనే అనామికాభ్యాంనమః। ధియోయోనః జ్ఞానాత్మనే కనిష్ఠికాభ్యాంనమః। ప్రచోదయాత్ సర్వాత్మనే

* అథకరన్యాసః.

కరతలకరపృష్ఠాభ్యాంనమః। * తత్సవితుః బ్రహ్మాత్మనే హృదయాయనమః॥ వరేణ్యం విష్ణ్వాత్మనే శిరసేస్వాహా। భర్గోదేవస్య రుద్రాత్మనే శిఖాయై వషట్। ధీమహి సత్యాత్మనే కవచాయహుం। ధియోయోనః జ్ఞానాత్మనే నేత్రత్రయాయవౌషట్। ప్రచోదయాత్ సర్వాత్మనే అస్త్రాయఫట్ భూర్భువస్సువరోమితిదిగ్బంధః॥ ధ్యానం॥ శ్లో॥ ముక్తావిద్రుమహేమనీలధవళచ్ఛాయైర్ముఖైస్త్రీక్షణైర్యుక్తామిందు నిబద్ధరత్నమకుటాం తత్త్వార్థవర్ణాత్మికాం। గాయత్రీం వరదాభయాంకుశకశాశ్శుభ్రం కపాలం గదాం శంఖం చక్రమథారవిందయుగళం హస్తైర్వహంతీంభజే॥ యోదేవస్సవితాస్మాకం ధియోధర్మాదిగోచరాః। ప్రేరయేత్తస్య యద్భర్గస్తద్వరేణ్యముపాస్మహే॥ ఇతిధ్యాత్వా॥ అథమంత్రజపం కుర్యాత్॥

ఓంభూర్భువస్సువః ఓంతత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమహి ధియోయోనః ప్రచోదయాత్॥ ఇత్యష్టోత్తరశతవారం వాదశవారం వాయథాశక్తిగాయత్రీ జపంకుర్యాత్॥ ఏతత్ఫలం శ్రీపరమేశ్వరార్పణ

ప్రాతఃకాలే సంధ్యోపస్థానాదికమ్.

మస్తు॥ స్వఃభువర్భూరోమితి దిగ్విమోకః॥ జాతవేదస ఇత్యస్య మంత్రస్య మరీచిపుత్రః కశ్యపఋషిః। జాతవేదాగ్నిర్దేవతా త్రిష్టుప్ఛందః సంధ్యోపస్థానేవినియోగః॥ ఓంజాతవేదసే సునవామసోమమరాతీయతోనిదహాతివేదః। సనఃపర్షదతిదుర్గాణి విశ్వానావేవసింధుందురితాత్యగ్నిః॥ తచ్ఛంయోరిత్యస్య మంత్రస్య। శంయుర్ఋషిః విశ్వేదేవాదేవతాః శక్వరీ ఛందః। శాంత్యర్థేజపేవినియోగః॥ ఓంతచ్ఛంయోరావృణీమహే గాతుం యజ్ఞాయ గాతుం యజ్ఞపతయే దైవీస్వస్తిరస్తు నస్స్వస్తిర్మానుషేభ్యః। ఊర్ధ్వంజిగాతు భేషజం శంనోఅస్తుద్విపదే శంచతుష్పదే॥

---

* అథ హృదయాన్యాసః.

నమోబ్రహ్మణ ఇత్యస్య మంత్రస్య ప్రజాపతిర్ ఋషిః । విశ్వే
దేవాదేవతాః త్రిష్టుప్ఛందః శాంత్యర్థేజపేవినియోగః॥ ఓంనమోబ్రహ్మణే
నమో అస్త్వగ్నయేనమః పృథివ్యైనమ ఓషధీభ్యః । నమోవాచేనమో
వాచస్పతయేనమోవిష్ణవే మహతేకరోమి॥ ఓంశాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః॥

ఓంనమఃప్రాచ్యైదిశే యాశ్చదేవతా ఏతస్యాం ప్రతివసంత్యే
తాభ్యశ్చనమోనమోదక్షిణాయై దిశేయాశ్చదేవతా ఏతస్యాం ప్రతివ
సంత్యేతాభ్యశ్చనమోనమః ప్రతీచ్యైదిశేయాశ్చ దేవతా ఏతస్యాం
ప్రతివసంత్యేతాభ్యశ్చనమోనమ ఉదీచ్యైదిశే యాశ్చదేవతా ఏత
స్యాం ప్రతివసంత్యేతాభ్యశ్చనమోనమ ఊర్ధ్వాయైదిశేయాశ్చ దేవతా
ఏతస్యాం ప్రతివసంత్యే తాభ్యశ్చనమో నమోఽధరాయైదిశే యా
శ్చదేవతా ఏతస్యాం ప్రతివసంత్యేతాభ్యశ్చ నమోనమోఽవాంతరా
యై దిశేయాశ్చ దేవతా ఏతస్యాం ప్రతివసంత్యేతాభ్యశ్చనమోనమో
గంగాయమున యోర్మధ్యేయేవసంతితేమే ప్రసన్నాత్మానశ్చిరం జీవితం
వర్ధయంతి నమోగంగాయమున యోర్మునిభ్యశ్చనమోనమోగంగాయ
మున యోర్మునిభ్యశ్చనమః॥ సంధ్యాయైనమః। సావిత్ర్యైనమః గాయ
త్ర్యైనమః సరస్వత్యైనమః । సర్వాభ్యోదేవతాభ్యోనమః । దేవేభ్యో
నమః ఋషిభ్యోనమః మునిభ్యోనమః । గురుభ్యోనమః పితృభ్యోనమః।
కామోకార్షీన్మన్యురకార్షీన్నమోనమః । పృథివ్యాపస్తేజోవాయు
రాకాశాత్ । ఓంనమోభగవతే వాసుదేవాయ । యాంసదాసర్వభూ
తాని చరాణి స్థావరాణిచ। సాయంప్రాతర్నమస్యంతి సామాసంధ్యాభి
రక్షతు॥ శివాయ విష్ణురూపాయ శివరూపాయవిష్ణవే। శివస్యహృదయం
విష్ణుర్విష్ణోశ్చహృదయంశివః ॥ యథాశివమయోవిష్ణురేవం విష్ణుమయశ్శి

వః । యథాంతరం నపశ్యామితథామేస్వస్తిరాయుషి॥ బ్రహ్మణ్యోదేవకీపుత్రో బ్రహ్మణ్యోమధుసూదనః । బ్రహ్మణ్యః పుండరీకాక్షో బ్రహ్మణ్యోవిష్ణురచ్యుతః॥ నమోబ్రహ్మణ్యదేవాయ గోబ్రాహ్మణహితాయచ। జగద్ధితాయ కృష్ణాయగోవిందాయ నమోనమః॥

ఓం ఉత్తమేశిఖరేజాతే భూమ్యాం పర్వతమూర్ధని । బ్రాహ్మణేభ్యోఽభ్యనుజ్ఞాతా గచ్ఛదేవి యథాసుఖం ॥ క్షీరేణస్నాపితేదేవి చందనేనవిలేపితే । బిల్వపత్రార్చితేదేవి దుర్గేహంశరణాగతః ॥ స్తుతోమయావరదావేదమాతా ప్రచోదయంతీపవనేద్విజాతా । ఆయుఃపృథివ్యాంద్రవిణంబ్రహ్మవర్చసం మహ్యందత్వాప్రజాతుంబ్రహ్మలోకం ॥ నమోస్త్వనంతాయసహస్రమూర్తయే సహస్రపాదాక్షిశిరోరుబాహవే। సహస్రనామ్నే పురుషాయశాశ్వతే సహస్రకోటీయుగధారిణేనమః॥ వాసనాద్వాసుదేవస్య వాసితంతేజగత్త్రయం । సర్వభూతనివాసోసి వాసుదేవనమోస్తుతే ॥ ఆకాశాత్పతితంతోయం యథాగచ్ఛతిసాగరం। సర్వదేవనమస్కారః కేశవంప్రతిగచ్ఛతి। శ్రీకేశవంప్రతిగచ్ఛత్యోన్నమఇతి॥ ఇదంద్యావాపృథివీసత్యమస్తుపితర్మాతర్యదిహోపబ్రువేవాం । భూతందేవానామవమే అవోభిర్విద్యామేషంవృజినంజీరదానుం ॥ సర్వవేదేషు యత్పుణ్యం సర్వతీర్థేషుయత్ఫలం । తత్ఫలంపురుషఆప్నోతి స్తుత్వాదేవంజనార్దనం । శ్రీస్తుత్వాదేవంజనార్దనమోంనమఇతి ॥ (౧) (3)
(ఈఉపస్థానమంత్రపఠనము-ప్రాతఃకాలమందును, సాయంకాలమందును, ఒకేవిధము.)

మధ్యాహ్నేతు,—ఉదుత్యం జాతవేదసమితి త్రయోదశర్చస్య సూక్తస్య కణ్వపుత్రః ప్రస్కణ్వఋషిః । సూర్యోదేవతా నవాద్యా గాయత్రీఛందః । ఉద్వయంతమసస్పరీతి చతస్రోఽనుష్టుభః । ఉద్యంన

ద్యేత్సయంత్ర్చో రోగఘ్నః । ఉపనిషదంతో ర్థర్చో ద్విషంనాశినీ । చిత్రందేవానా ముదగాదనీకమితి షళర్చస్య సూక్తస్య ఆంగీరసపుత్త్రః కుత్సఋషిః । సూర్యోదేవతా త్రిష్టుప్ఛందః । సూర్యోపస్థానే వినియోగః ॥ ఓం ఉదుత్యం జాతవేదసం దేవంవహంతి కేతవః । దృశేవిశ్వాయ సూర్యం ॥ అపత్యేతాయవో యథానక్షత్రాయంత్యక్తుభిః । సూరాయ విశ్వచక్షసే ॥ అదృశ్రమస్య కేతవో విరశ్మయో జనాఁ అను । భ్రాజంతో అగ్నయో యథా ॥ తరణిర్విశ్వదర్శతో జ్యోతిష్కృదసి సూర్య । విశ్వమాభాసి రోచనం ॥ ప్రత్యఙ్ దేవానాం విశః ప్రత్యఙ్ఙుదేషి మానుషాన్ । ప్రత్యఙ్ విశ్వం స్వర్దృశే ॥ యేనా పావక చక్షసా భురణ్యంతం జనాఁ అను । త్వం వరుణ పశ్యసి ॥ విద్యామేషి రజస్పృథ్వహా మిమానో అక్తుభిః । పశ్యంజన్మాని సూర్య ॥ సప్తత్వా హరితో రథే వహంతి దేవసూర్య । శోచిష్కేశం విచక్షణ ॥ అయుక్త సప్త శుంధ్యువః సూరో రథస్య నప్త్యః । తాభిర్యాతి స్వయుక్తిభిః । ఉద్వయం తమసస్పరి జ్యోతిష్పశ్యంత ఉత్తరం । దేవం దేవత్రా సూర్యమగన్మ జ్యోతిరుత్తమమ్ ॥ ఉద్యన్నద్య మిత్రమహ ఆరోహన్నుత్తరాం దివం । హృద్రోగం మమ సూర్య హరిమాణం చ నాశయ ॥ శుకేషు మే హరిమాణం రోపణాకాసు దధ్మసి । అథో హారిద్రవేషు మే హరిమాణం నిదధ్మసి ॥ ఉదగాదయమాదిత్యో విశ్వేన సహసా సహ । ద్విషంతం మహ్యం రంధయన్మో అహం ద్విషతే రథమ్ ॥ చిత్రం దేవానాముదగాదనీకం చక్షుర్మిత్రస్య వరుణస్యాగ్నేః । ఆప్రా ద్యావాపృథివీ అంతరిక్షం సూర్య ఆత్మా జగతస్తస్థుషశ్చ ॥ సూర్యో దేవీముషసం రోచమానాం మర్యో న యోషామభ్యేతి పశ్చాత్ । యత్రా

నరో దేవయంతో యుగానివితన్వతే ప్రతిభద్రాయ భద్రం ॥ భద్రాఅశ్వాహరితస్సూర్యస్య చిత్రాఏతగ్వాఅనుమాద్యాసః । నమస్యంతో దివ ఆపృష్ఠమస్థుః పరిద్యావాపృథివీయంతిసద్యః । తత్సూర్యస్య దేవత్వం తన్మహిత్వం మధ్యాకర్తోర్వితతం సంజభార । యదేదయుక్త హరితస్సధస్థాదాద్రాత్రీవాసస్తనుతేసిమస్మై ॥ తన్మిత్రస్య వరుణస్యాభిచక్షే సూర్యోరూపంకృణుతేద్యోరుపస్థే । అనంతమన్యద్రుశదస్యపాజః కృష్ణమన్యద్ధరితస్సంభరంతి । అద్యాదేవాఉదితాసూర్యస్యనిరంహసః పిపృతానిరవద్యాత్ । తన్నోమిత్రోవరుణోమామహంతామదితిస్సింధుః పృథివీ ఉతద్యౌః ॥

నమోబ్రహ్మణ ఇత్యస్య ప్రజాపతిరృషిః । విశ్వేదేవాదేవతాః త్రిష్టుప్ఛందః శాంత్యర్థేజపేవినియోగః ॥ ఓం నమోబ్రహ్మణే నమోఅస్త్వగ్నయేనమః పృథివ్యైనమఓషధీభ్యః । నమోవాచేనమోవాచస్పతయే నమోవిష్ణవేమహతేకరోమి ॥ ఓం శాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః (౨) చతుస్సాగర పర్యంతం గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్శుభంభవతు...అహంభో అభివాదయే॥ పునరాచమ్య॥ (జాతాశౌచమృతాశౌచాదులయందు ఋగ్వేదులుగారు త్రిజపాంతం యథావిధిగాచెప్పి శేషం మానసికముగా చెప్పవలెను.

ఇత్యాశ్వలాయన సంధ్యావందనం సమాప్తమ్.

శ్రీరస్తు.

ఋగ్వేదబ్రహ్మయజ్ఞప్రారంభః.

(ప్రాతర్హోమానంతరం వైశ్వదేవాత్పురస్తాదుపరిష్టాద్వాకార్యః.)

ఓమ్ కేశవ.....హరే శ్రీకృష్ణాయనమః ॥ తతః - తత్సవితుర్వరేణ్యం - భర్గోదేవస్యధీమహి । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ । ఆపోహిష్ఠామయోభువః । తాన ఊర్జేదధాతన । మహేరణాయచక్షసే । యోవశ్శివతమోరసః । తస్యభాజయతేహనః । ఉశతీరివమాతరః । తస్మా అరంగమామవః । యస్యక్షయాయజిన్వథ । ఆపోజనయథాచనః । ఓం భూః । ఓంభువః । ఓంస్వః । ఓంమహః । ఓంజనః । ఓంతపః । ఓంసత్యం । ఓంఆపః । జ్యోతిః । రసః । అమృతం బ్రహ్మభూర్భువస్స్వరోం । ఆచమ్య - కృత్వాచమనానంతరే ॥ పృథివ్యాః మేరుపృష్ఠఋషిః ॥——

భూర్భువస్స్వరోం । ధర్మపత్నీ సమేతస్య మమోపాత్తదురితక్షయద్వారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం । శ్రీగోవిందగోవింద శ్రీమహావిష్ణోరాజ్ఞయా ప్రవర్తమానస్య । అద్యబ్రహ్మణః ॥——విశిష్టాయాం । పుణ్యాతిథౌ । దేవర్ష్యాచార్యానుద్దిశ్య । దేవర్ష్యాచార్యప్రీత్యర్థం ॥ సూత్రోక్తప్రకారేణ । స్వాధ్యాయాధ్యయనాత్మక నిత్యబ్రహ్మయజ్ఞంకరిష్యే ॥ బ్రహ్మయజ్ఞాత్పూర్వభావినీం । గాయత్రీం । సావిత్రీం । సరస్వతీం । సవ్యాహృతికాం । సకృత్త్రిప్రణవాం । పచ్ఛోర్ధర్చశఋగ్భ్యఃకర్మకరిష్యే ॥ ఓం భూః । తత్సవితుర్వరేణ్యం । ఓంభువః । భర్గోదేవస్య ధీమహి । స్వః । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥ ఓంభూర్భువః । తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమహి । స్వః । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ । ఓంభూ

ర్భువస్సువః । తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమహి । ధియోయో
నః ప్రచోదయాత్ ॥ అగ్నిమీళే నవర్చస్య సూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మ
ధుచ్ఛందఋషిః । అగ్నిర్దేవతా । గాయత్రీఛందః । బ్రహ్మయజ్ఞస్వా
ధ్యాయజపే వినియోగః । ఓం అగ్నిమీళే పురోహితం యజ్ఞస్య దేవమృత్వి
జం । హోతారం రత్నధాతమం ॥ ౧ ॥ అగ్నిః పూర్వేభిర్ ఋషిభిరీడ్యో
నూతనైరుత । సదేవాం ఏహ వక్షతి ॥ ౨ ॥ అగ్నినా రయిమశ్నవత్ పోష
మేవ దివేదివే । యశసం వీరవత్తమం ॥ ౩ ॥ అగ్నే యం యజ్ఞమధ్వరం
విశ్వతః పరిభూరసి । స ఇద్దేవేషు గచ్ఛతి ॥ ౪ ॥ అగ్నిర్హోతా కవి
క్రతుస్సత్యశ్చిత్రశ్రవస్తమః । దేవో దేవేభిరాగమత్ ॥ ౫ ॥ యదంగ
దాశుషే త్వమగ్నే భద్రం కరిష్యసి । తవేత్తత్సత్యమంగిరః ॥ ౬ ॥ ఉప
త్వాగ్నే దివే దివే దోషావస్తర్ధియా వయం । నమోభరంత ఏమసి ॥ ౭ ॥
రాజంతమధ్వరాణాం గోపామృతస్య దీదివిం । వర్ధమానం స్వే దమే ॥ ౮ ॥
సనః పితేవ సూనవే౽గ్నే సూపాయనో భవ । సచస్వానస్స్వస్తయే ॥ ౯ ॥
వాయవాయాహి దర్శత । ఋ - సం - ప్రారంభః ॥ ఓం అథ మహావ్రతం ॥
(ఋ - ఆరం - ౧ ఆ) ఏష పంథా ఏతత్కర్మ (ఋ - ఆ - ౨ - ఆ) అథా
తస్సంహితా ఉపనిషత్ (ఋ - ఆర - ౩ - ఆ) విదామఘ వన్విదా
(ఋ - ఆర - ౪ - ఆ) ఓం మహావ్రతస్య పంచవింశతిం సామిధేన్యః
(ఋ- ఆర- ౫ ఆ-) అగ్నిర్వై దేవానామవమో విష్ణుః పరమః (ఋ- బ్రా)
అథైతస్య సమామ్నాయస్య (ఆశ్వ- కల్పం) ఓం ఇషేత్వోర్జేత్వా (కృ-
య - సం - ప్రారంభః) భద్రంకర్ణేభిశ్శృణుయామ దేవాః (కృ-య-ఆర)
బ్రహ్మసంధత్తం తన్మేజిన్వతం (కృ - య - బ్రా) అథాతో దర్శపూర్ణ

మీమాంసా వ్యాఖ్యాస్యామః (కృ-యు-కల్పం) ఓం అగ్న ఆయాహి వీతయే గృణానో హవ్యదాతయే । నిహోతా సత్సి బర్హిషి (సామ-సం-ప్రా) ఓం శన్నో దేవీరభిష్టయ ఆపో భవంతు పీతయే । శంయోరభిస్రవంతు నః॥ (అథర్వ-సం-ప్రా) సమామ్నాయస్సమామ్నాతః (నిరుక్తం అనగా నిఘంటువ్యాఖ్యానం) వృద్ధిరాదైచ్ (వ్యా) మయరసతజభనలగ సమ్మితం (ఛం) అథ శిక్షాం ప్రవక్ష్యామి (శి) పంచసంవత్సరమయం (జ్యో) గౌ-గ్మా-జ్మా-క్ష్మా-నిఘంటు- అథాతో ధర్మజిజ్ఞాసా (పూర్వమీమాంసా) అథాతో బ్రహ్మజిజ్ఞాసా (ఉత్తరమీమాంసా) అథాతో ధర్మం వ్యాఖ్యాస్యామః । (ధర్మశాస్త్రం) నమో బ్రహ్మణ ఇత్యస్య మంత్రస్య । ప్రజాపతిఋషిః । విశ్వేదేవా దేవతాః । త్రిష్టుప్ఛందః । శాంత్యర్థే జపే వినియోగః । ఓం నమో బ్రహ్మణే నమో అస్త్వగ్నయే నమః పృథివ్యై నమ ఓషధీభ్యః । నమో వాచే నమో వాచస్పతయే నమో విష్ణవే మహతే కరోమి ॥ ఈ ఋక్కును మూడు పర్యాయములు పఠించవలయును. ఓం శాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః ॥ ఈ పైనచెప్పిన జపమునకు చేసేటప్పుడు ఈ క్రిందచెప్పిన విధప్రకారము చేయవలయును॥ అప ఉపస్పృశ్య । వామజానూపరిదక్షిణం పాదం కృత్వా । దక్షిణజానుని సపవిత్రగర్భం ప్రాగంగులిముత్తానం సవ్యపాణిం నిధాయ తదుపరిదక్షిణం పాణిం ప్రాగంగులిమేవంన్యంచం నిధాయ ॥ గాయత్రి జపము మొదలు శాంతివరకు ఈవిధప్రకారమే చేయవలయును, పూర్వోక్తైవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం పుణ్యతిథౌ ॥ దేవర్ష్యాచార్యాన్ తర్పయిష్యే । దేవర్ష్యాచార్యప్రీత్యర్థం । దేవర్ష్యాచార్య తర్పణం కరిష్యే ॥ దేవతాస్తర్పయతి (దేవతీర్థముగా) ప్రజాపతిస్తృప్యతు । బ్రహ్మాతృప్యతు । వేదాస్తృప్యంతు । దేవాస్తృప్యంతు । ఋషయస్తృప్యంతు । సర్వాణి ఛందాంసితృప్యంతు । ఓంకారస్తృప్య

తు । వషట్కార స్తృప్యతు । వ్యాహృతయ స్తృప్యంతు । సావిత్రీతృ
ప్యతు । యజ్ఞా స్తృప్యంతు । ద్యావాపృథివీ తృప్యేతాం । అంతరిక్షం
తృప్యతు । అహోరాత్రాణితృప్యంతు । సాంఖ్యా స్తృప్యంతు । సిద్ధా
స్తృప్యంతు । సముద్రా స్తృప్యంతు । నద్య స్తృప్యంతు । గిరయ స్తృ
ప్యంతు । క్షేత్రౌషధివనస్పతి గంధర్వాప్సరస స్తృప్యంతు । నాగా స్తృ
ప్యంతు । వయాంసితృప్యంతు । గావ స్తృప్యంతు । సాధ్యా స్తృప్యం
తు । విప్రా స్తృప్యంతు । యక్షా స్తృప్యంతు । రక్షాంసి తృప్యంతు। భూ
తానితృప్యంతు । ఏవమంతానితృప్యంతు ॥ [illegible] యః ॥
నివీతి ॥ ఋషి[illegible]ముగా ॥ శతర్చిన స్తృప్యంతు । మాధ్యమా స్తృప్యం
తు । గృత్సమద స్తృప్యతు । విశ్వామిత్ర స్తృప్యతు । వామదేవ స్తృ
ప్యతు । అత్రి స్తృప్యతు । భరద్వాజ స్తృప్యతు । వసిష్ఠ స్తృప్యతు॥ ప్ర
గాథా స్తృప్యంతు। పావమాన్య స్తృప్యంతు । క్షుద్రసూక్తా స్తృప్యంతు।
మహాసూక్తా స్తృప్యంతు । [illegible] ౧౨ [illegible] తృప్యతు "తృప్యంతు"
అను చివరి పదములు [illegible] తర్పయామి యని చెప్పవలయును. అథాచార్యాః॥
ప్రాచీనావీతి॥ [illegible] । యజ్ఞోపవీతము [illegible] బొ
టనవ్రేలికి [illegible] (పితృతీర్థముగా) సుమంతు జైమిని
వైశంపాయన పైల సూత్ర భాష్య భారత మహాభారత ధర్మాచార్యా స్తృ
ప్యంతు । జానంతి బాహవి గార్గ్య గౌతమ శాకల్య బాభ్రవ్య మాండవ్య
మాండూకేయా స్తృప్యంతు । గార్గీ వాచక్నవీ తృప్యేతాం । వడవా ప్రాతి
థేయీ తృప్యేతాం । సులభా మైత్రేయీ తృప్యేతాం । కహోళం తర్ప
యామి ॥ కౌషీతకంతర్పయామి। మహాకౌషీతకంతర్పయామి । పైఙ్గ్యం
తర్పయామి । మహాపైఙ్గ్యంతర్పయామి । సుయజ్ఞంతర్పయామి । సాం
ఖ్యాయనంతర్పయామి । ఐతరేయంతర్పయామి । మహైతరేయం తర్ప
యామి । శాకలంతర్పయామి । బాష్కలంతర్పయామి । సుజాతవక్త్రం
తర్పయామి । ఔదవాహింతర్పయామి । మహౌదవాహిం తర్పయామి॥

సౌజామింతర్పయామి । శౌనకంతర్పయామి। ఆశ్వలాయనంతర్పయామి॥ యేచాన్యే ఆచార్యాస్తే సర్వేతృప్యంతు ॥ మొత్తం ౨౩ ॥ వీనిలో తృప్యంతు "తృప్యేంతాం" తర్పయామి అను చివరపదములు 3 పర్యాయములు చెప్పవలయును ॥ (ఇంతవఱకు బ్రహ్మయజ్ఞము)

జీవపితృలు కానివారు ఈక్రింద పితృతర్పణముకూడ చేయవలెను॥ పూర్వోక్త + + ఏవంగుణ...ణ బ్రహ్మయజ్ఞాంగా స్వపితృతర్పణం కరిష్యే॥ పితౄంయజ్ఞోపవీతానాం గోత్రాం స్వధానమస్తర్పయామి॥ 3॥ ఏవంపితామహ ప్రపితామహాదీనాస్తర్పణం కుర్యాత్॥

మాతృపితామహీ ప్రపితామహీశ్చ మాతామహాదీంశ్చ తర్పయేత్ ॥ సవ్యాపసవ్యాదినామ్ ॥ అథపుత్రాః పితృవ్యాదీంశ్చ పత్నీనామనుక్రమః॥ శ్లో॥ పితామాతామాతృపితా పితృవ్యశ్చ భ్రాతరస్సుతః। పితృష్వసామాతులాశ్చ తద్భగిన్యస్స్వమాతృయః ॥ భార్యాభగినీదుహితాశ్చ శ్వశురాభావుకాస్నుషాః । పితృవ్యపుత్రా ఆచార్యాశ్శ్యాలాస్సంబంధినస్తథా॥ స్వామినస్తథాచసుహృద ఉపాధ్యాయాశ్చపోషకాః॥ ఏతాంస్తర్పయేత్॥ పితృవంశ్యామాతృవంశ్యా యే చాన్యేమత్తఉదకమ్హ్యాంతి తాంస్తర్పయామి ఆబ్రహ్మస్తంబపర్యంతం జగత్తృప్యతు తిలోదకాంజలిర్యద్దాతిభిః నానావస్థినా, తస్య నాస్తి ధ్యానాధ్యాయాయదాత్మానుచిర్యద్దోః॥ శ్లో॥ అర్కేఽనుకే త్రయోదశ్యాం సప్తమ్యాం నిశిసంధ్యయోః । గృహే మృతాహే జన్మర్క్షే నకుర్యాత్తిలతర్పణం ॥ భానువారే భౌమవారే నందాభృగుసుభానుచ త్రయోదశ్యాంచ సప్తమ్యాం భరణ్యాం కృత్తికాసుచ ॥ అయనద్వితయే చైవ పితృప్రియయుగాదిషు పర్వాదిషుచనందాసు సప్తమ్యాంచ శుభేహని॥ పిండదానం మృదాస్నానం నకుర్యాత్తిల తర్పణం॥

ఇతి బ్రహ్మయజ్ఞపితృతర్పణ విధిస్సమాప్తః.

10916